

„Праця“

Український просвітний тижневик в Бразилії виходить в Прудентополіс кожного Четверга.

Передплата в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
 Для Галичини річно 10 корон.
 Для України 5 рублів.
 Для Півн. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“
 Jornal semanal para os
 Ukrainos no Brazil.
 Publica-se em Prudentopolis
 às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від
 стиха. Більші по 200рс. За всякі
 оголошення платить ся згори.

PRACIA
 Prudentopolis
 Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Ми Україні до скопу
 В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

К уладнати схід Європи?

На останній лондонській конференції офіційні представники Англії, Франції, Злучених Держав Америки, Японії і Італії нараджувалися над розв'язкою східно-європейського питання. Часописи доносять, що в цій справі не прийнято ніякого конкретного рішення на разі має обов'язувати status quo.

Цим задокументували лишній раз офіційні керманічі світової політики, що розв'язка східно-європейського питання є для них неможливою до полагодження, що зона виросла понад їх голови. Бо праза status quo означає ніщо інше, як полишення старого хаосу на сході, як продовжування в безконечність воєн, повстань, революцій і контр-революцій.

Керманічі теперішньої світової політики на ділі не могли прийняти іншого рішення. На це склалися багато різних причин. Передовсім західно-європейські держави не мають тепер до розпорядимости мільонових армій, при допомозі яких вони могли би накинути сходови Європи таку, чи сяку своєю волю. Нині навіть не дасться подумати не то наполеонський похід на Москву, але навіть друга севастопольська виправа. Все світня війна знищила не лише пруський мілітаризм, але вона знищила фактично також антантський мілітаризм. Попри це сучасні керманічі світової політики ніяк не можуть перевести в життя двох ідей, про які так багато говорилося в останньому ча-

рики в Союзі Народів. Американський парламент вже явно заявився проти цього. Насильно подиктований мир Німеччині і Австрії унеможливує з одної сторони Німеччині вступити до Союзу. З другої сторони Англія і Франція, хочаби вимусити на Німеччині накінені їй зобов'язання і обавляючися реванжу заключають між собою другу антанту, а до неї прилучаються інші менші європейські держави. Замість всесвітнього Союзу Народів зродилася нова антанта і новий її спір з Німеччиною. Вся політика нової антанти на сході Європи стрітиме до цього, щоби на сході Європи паралізувати німецькі впливи і щоби створити тут могутню силу, якої вістря було би звернене проти Німеччини.

Яка це має бути сила і яка вона має виглядати, що до цього не має ще нині нова антанта ясного і рішучого погляду. Нова антанта все ще вагається між утворенням польсько-російського блоку, а федерацією східно-європейських антантофільських республік.

Новій антанті зовсім не ходить о симпатії чи антипатії до східних народів і держав і зовсім тут не грають ролі засади міжнародної моралі і справедливости. Ходить тут виключно о створення солідної, слухняної і відданої собі сили, яку в кожній хвилині можна би кинути на карк Німеччині, Нова Антанта так хоче устроїти схід Європи, щоби мати з нею як найпевніший інструмент для своєї всесвітньої гегемонії. Чи цим інструментом має бути блок з денікінівської Ро-

Однак цей status quo не може продовжатися в безконечність. Події, які розвиваються на сході, та воля і інтереси народів східної Європи не можуть стерпіти довше дипломатично гри нової антанти, вони не хочуть більше воєн і хаосу. Вони шукають доріг, як би видобутись з накіненої на них матні, вони всі гарячо бажають мира. Нині нема ні одного народу в цілій східній Європі, який зі всієї душі не бажав би собі мира і мусить уступити дипломатична гра. Доведення до мира і порозуміння між воюючими сторонами на сході Європи мусить бути задачею всіх східно-європейських народів і то під кличем: схід Європи для східно-європейських народів.

„Вперед“

Революція і контр-революція на Україні.

Революційний процес на Україні ще не покінчений. Через три роки свого існування переходив він різні фази, являвся і впливав на зверх у різних видах; революційні вогні придавлені в одному місці, займалися ще з більшою силою в другому, з невеликого простору поширювалися на більші. Хоч як сильні були зусилля реакції, до сьогодні не вдалося цілковито згнати, цілковито приборкати української революції. Розвиваючися зі змінним щастям, вона стає нині центральним пунктом міжнародної політики.

Ворогам української революції, імперіалістам західної Європи здавалося ще до недавна, що одним почерком пера вдасться їм розв'язати замотаний український проблем, що сповняться скоро їхні задушевні бажання у воскресаючому цараті. Головна їхня ставка це був Денікін, його дешеві побіди над большевиками чи Петлюрою, скорий похід добровольчої армії в глибину колишньої Росії. Та події останніх днів знівелили Росії. Та події останніх днів знівелили Росії. Та події останніх днів знівелили Росії. Та події останніх днів знівелили Росії.

безоглядну боротьбу ріжними середниками і нині всі бачуть вислід цієї боротьби повне фіаско з одної сторони й побіду революції з другої. Денікін може віднести одну або дві менші побіди, тут або там може повздержати лявіну большевицьких військ, припізнити може на мент оконечну розв'язку та історія вже видала на нього свій засуд.

На Україні розвиваються сьогодні великі події. Ще більші принести нам може завтрашний день. Нині цілком спокійно сказати можемо, що на побоевищах України і під стінами Києва і довкола Харкова і над берегами Дону йдуть не тільки змагання між большевиками а Денікіном, але рішається справа самої України. Від ходу подій, від цієї чи другої розв'язки залежати-ме в великій або повній мірі це, як на будуче уложаться там відносини, який фінал прогмонить для наших самостійницьких та державних змагань.

Дивним збігом обставин, Україна протягом кількох літ революції була кілька разів тереном, де російська реакція шукала захисту. Туди прямували чужоплемінні дивізії Корнілова, коли їм не вдалося змова проти влади Керенського. Тут звивала собі гніздочко реакція під охороною Скоропадщини та німецьких багнетів. Тут зроста в сили добровольча армія Денікіна і тут дійшла вона до найкращого свого розвитку. Та всі ті замисли стрінула та сама доля. Народня стихія змела їх з лиця землі за кожним разом. Над берегами Чорного моря всі вони нашли свою могилу.

Революція на Україні входить в нову фазу. Та дальший її розвій залежатиме не тільки від стратегічних випадків, але у більшій мірі від стану самої революції на Україні, це є від результату класової боротьби в лоні української суспільности. Як довго на Україні не затріумфує цілковито революція, як довго не укріпиться власть трудового населення, так довго Україна буде на далі тереном для реакційних плянів, буде коліскою контрреволюції.

Трудові маси українського народу за розмірно короткий час мали нагоду перейти добру практичну школу, яка влада найкраща. Від бруталного царизму, через провеша. Від бруталного царизму, через провеша. Від бруталного царизму, через провеша. Від бруталного царизму, через провеша.

на сході, як продовжування невичетності воєн, повстань, революцій і контр-революцій.

Керманічі теперішньої світової політики на ділі не могли прийняти іншого рішення. На це склалися багато різних причин. Передовсім західно-європейські держави не мають тепер до розпорядимости мільйонів армій, при допомозі яких вони могли би накинути сходови Європи таку, чи сяку свою волю. Нині навіть не дасться подумати не то наполеонський похід на Москву, але навіть друга севастопольська виправа. Всесвітня війна знищила не лише пруський мілітаризм, але вона знищила фактично також антантський мілітаризм. Попри це сучасні керманічі світової політики ніяк не можуть перевести в життя двох ідей, про які так багато говорилося в останньому часі а саме: ідею про самоозначення народів і Союз Народів. Це є соціалістичні ідеї і їх не можуть перевести в життя капіталістичні держави. Союз Народів не дасться подумати без участі в ній Америки і Німеччини та свобідних республік сходу Європи. Капіталістичні інтереси Америки промовляють проти участі Аме-

Яка це має бути сила і яка вона має виглядати, що до цього не має ще нині нова антанта ясного і рішучого погляду. Нова антанта все ще вагається між утворенням польсько-російського блоку, а федерацією східно-європейських антантофільських республік.

Новій антанті зовсім не ходять о симпатії чи антипатії до східних народів і держав і зовсім тут не грають ролі засади міжнародної моралі і справедливості. Ходить тут виключно о створення солідної, слухняної і відданої собі сили, яку в кожній хвилині можна би кинути на карк Німеччині, Нова Антанта так хоче устроїти схід Європи, щоби мати з нею як найпевніший інструмент для своєї всесвітньої гегемонії. Чи цим інструментом має стати блок з денікінівської Росії і реакційної Польщі, чи демократичний союз східно-європейських республік, цього питання ще не розв'язала нова антанта. Погляди на цю справу ще поділені. Вираз цьому дала лондонська конференція в своїй постанові, що на сході Європи має бути залишено status quo.

Революція і контр-революція на Україні.

Революційний процес на Україні ще не покінчений. Через три роки свого існування переходив він різні фази, являвся і впливав на зверх у різних видах; революційні вогні придушені в одному місці, займалися ще з більшою силою в другому, з невеликого простору поширювалися на більші. Хоч як сильні були зусилля реакції, до сьогодні не вдалося цілковито згнати, цілковито приборкати української революції. Розвиваючися зі змінним щастям, вона стає нині центральним пунктом міжнародної політики.

Ворогам української революції, імперіалістам західної Європи здавалося ще до недавня, що одним почерком пера вдасться їм розв'язати замотаний український проблем, що сповняться скоро їхні задушевні бажання у воскресаючому цараті. Головна їхня ставка це був Денікін, його дешеві побіди над большевиками чи Петлюрою, скорий похід добровольчої армії в глибину колишньої Росії. Та події останніх днів знівели трагедія денікініяди являється рівночасно трагедією реакційного заходу, що більшу звертає увагу і прив'язував значіння до всіх спроб загально-російської контрреволюції, чим числився з неумолимою історичною правдою, в очах якої люди і напрями є тільки марієнетками, що відіграють, наче з гори назначену роль. Наче загіпнотизовані рожевими плямами ідеологів царської Росії в роді Сазанових, Бобрінських і їм подібних не завагалися через два довгі роки вести

ти владі Керенського. Тут зивала собі гніздох реакція під охороною Скоропадщини та німецьких багнетів. Тут зросла в сили добровольча армія Денікіна і тут дійшла вона до найкращого свого розвитку. Та всі ті замисли стрінула та сама доля. Народня стихія змела їх з лиця землі за кожним разом. Над берегами Чорного моря всі вони найшли свою могилу.

Революція на Україні входить в нову фазу. Та дальший її розвій залежатиме не тільки від стратегічних випадків, але у більшій мірі від стану самої революції на Україні, це є від результату класової боротьби в лоні української суспільности. Як довго на Україні не затріумфує цілковито революція, як довго не укріпиться власть трудового населення, так довго Україна буде на далі тереном для реакційних плянів, буде коліскою контрреволюції.

Трудові маси українського народу за розмірно короткий час мали нагоду перейти добру практичну школу, яка влада найкраща. Від бруталного царизму, через проведену романтизму російської революції, часті Центральної Ради, диктатуру рад одну дію козацької старовини з гетьманами й бунчуками, німецькі багнети, часи директорії і накінець білий терор Денікіна — все те етапи кріз, які проходило наше життя на Придніпрянщині. Ні фрази, ні гарні обіцянки нічого нині не вдіють, не заманять на родніх мас. У них є вже свій осуд, свій погляд на справу, який зясується біля двох питань: як найдалі йдучих соціалістичних домагань і повного заспокоєння національних потреб. А доказом тих постулатів безпереривний ланцюг повстань на ці-

О. Рафаїл Криницький ІСВВ.

Вражіння з подорожі, підчас посіщення Українців в Рію Гранде до Суль і Аргентині.

Щодо релігійного життя наших Українців на кольоніях Жагварі, не можу їх оскаржити. Те, що вони практикують і як своєї віри бережуть, хоч жадного священика нема, буде доказом, що народ віри не втратив. Треба їй у них піддержати. А если суть якісь одиниці, що хиллять ся надто в сторону Росії, се наслідок поширених між ними „Русского Слова“ і „Общества Качковського“.

Національне питання.

Щодо національного питання, то на кольоніях Жагварі поширене від давна москвофільство. Про Україну треба обережно говорити, бо не будуть слухати, а радше висміють. Про свобідну Україну і думати не хочуть. Вони не почувають себе приналежними до українського народу. Те москвофільство, що нам тільки відібрало життя, принесло руїну, погроми, огні — жертви неслічними за час 6 літньої війни, се москвофільство божищем у Жагварійців!

Наш народ — сеж народ український. Давнійше звали нас: Русинами, Южнорусами, по латині: Rutheni.

Декуди, як пр. на Буковині, українські мужики називають себе Руськими, в Угорщині Орошами, в Галичині Русинами, а в російській Україні Малоросами. Та се тільки назви локальні (місцеві), бо загальна назва нашого народу „Українці“.

Ми української народности і тим відріж-

няємось від других народів. І всі Українці, де би вони жили, чи під Києвом, чи у Галичині, чи у Парані чи у Жагварі, належать до одного українського народу, котрий маючи за собою тисячлітню минувшину, хоч і втратив на якийсь час державну самостійність, але ніколи не зрік ся і не відрикаєть ся прав самостійного народу і відбудовання своєї держави в етнографічних границях.

Національна зрада.

Сеї, що відрікаєть ся своєї народности, є зрадником. Зрадник се такий підлий чоловік, котрий покидає свій народ, а переходить до ворожого його народу. Або такий, що удає, ніби то він належить до нас, а тимчасом за гроші, або яку надгороду чи ласку зраджує свій нарід т. є. робить все на шкоду рідного народу і доносить ворогам про все, що діється в його народі. Такий робить все на користь ворогів, котрим він запродав ся, і то так довго, доки свої люди такого зрадника не спізнають і не убють як скажену собаку. Бо зрадник може ще гірше пошкодити, як сам ворог.

Власне тоді появляють ся зрадники, коли народови грозить велике нещастя. І коли нашому народови перед війною у Галичині треба було єднатись у одну сильну сімю, кацапи роботу нашу розбивали, в користь давньої Росії і Польщі. Під сю пору вони станули з Поляками проти нас Українців.

Підлота зради.

Нема нічого підлішого від народної зради. Бо хто зраджує свій нарід, той вже найнижше упав морально, позбувся всякого людського чувства, затратив своє чоловіче достоїнство. Такий чоловік є гіршим від

дикого звіра, бо і звірина любить свою родину, а в разі небезпеки її боронить. А зрадник йде проти вітчизни і проти своєї родини, бо зрада — се така пляма, що на всю родину, на ціле покоління, на віки кидає погане пятно зради а не раз і прокляття. Народ кожний карає зраду вішанем на сухій деревині, зеленої шкода для зрадника.

А таким зрадником нашого народу суть саме москвофіли! Москвофіл, кацап, еще не безпечнійший, коли він фарбуєть ся по українськи, коли він заявляє, що є Українцем а поза плечі враз з Поляками чи Росіянами йде супроти української ідеї.

Москвофіл усе доносить ворогам нашим, що між нами дієть ся і знаю случай один, не дуже давний, коли то кацап підшившись під Українця, братавсь з Ляками, кпив собі і досі глумить ся зі всего, що нам найдоросше. (Дати його за секретара до польського консуляту — примітка складача).

Зрадникови о нічо не ходить, тільки як то заробити гроша, чи впрост крадежію чи обманьством підшиваючись під Українця.

Під увагу Жагварійцям.

І коли я саме був у Вас, мене боліло, що Ви, уроджені на землях українських, не почували себе приналежними до українського народу. Приналежний до народу стає кожний чоловік вже від свого уродження, своєю природою, своїм тілом, кровю. Від Карпат аж по Кавказ є одноцільний український расовий тип. Українці, се питоме давне населене сеї землі а сусідні народи — елемент напливовий. На Вас не додачя я нічо спільного з Росіянами. Ваша мова як і моя була українська. Агітація „Русского Слова“ і всякі видана „Общества Качковського“ поділяли на Вас зло не тільки

ки під зглядом політичним, але і морально. Згадані часописи підкопували стало і точно усе, у кождому своєму числі повагу Рима, Його Єпископів — Вселенського Архієрея Папу, католицьку Єрархію — одним словом католицьку Церков.

Москвофільство ділало на наш нарід всегда з подвійною шкодою: політичною і релігійною; коли відступав від української ідеї тимсамим відступав від Церкви католицької, хиливсь до бородатих попів, посіщав їх храми, читав і вірив мов у євангеліє — що попало: „Русское Слово“ або інший який листок з Цосаєва.

А бідний, темний наш простолюдин, що будь брав у руки, а взявши вірив, що се гарне, добре! Не дивота, коли він темний — каже Т. Шевченко:

Виріс в наймах, у неволі
Та не було долі нісли.
Виріс в наймах у дорозі
При чужому возі у дорозі
Та чужі воли пасучи
Та чужі вози мазучи.

І Жагварійці попали саме у блуд москвофільства. Не було їм ні звідкиля знати своєї історії, а то були б може не одні мудрійші вразумились і поняли, що нам усім Українцям одна задача, одно змагане: стреміти до самостійної української держави.

Землі Жагварі.

Перед моїми очима виділи цілі гори високі, зелені, багаті в пшеницю, люцерну і винні огороди. Кольонія Жагварі заселена в більшости Італійцями, а сі любують ся у плекано винних огородів. Нема досу деб не плекано виноград. Вино там дешево, тоді платилось за 1 літру 500 реїсів. Горівку роблять з вина. Коли я їхав ко-

Українці! Не забувайте на другий день Великодних Свят! Сей день єсть днем мольби за наших Братів, героїв, що полягли від нелюди в Москалів, та лютих Ляхів. Проте най щедро посилять ся в тім дни жертви і лепти для бідних вдів — сиріт, а се буде найкращим доказом, нашої пам'яті і пошанованя поляглих наших Братів-героїв.

Жертви зібрані в сім дни, просить ся слати до Ред. «Праці» а ся вишле їх на місце призначеня.

лій Україні так проти большевиків, як і проти Денікіна.

Не по раз перший переконують нас випадки, що всяка влада, о скільки не піде зустріч народнім бажанням, засуджена вже в заранню на повну загибель. Навіть гр. Тишкевич, а його чейже не можна підозрівати о яесь найдалі йдуче полівіння, застановляючися над родом уряду на Україні сказав, що він мусить бути наскрізь лівий, але не більше, як сам нарід. І в тім якраз приміненню до вснародніх бажань на Україні лежить наше будуче, лежить побіда революції на Україні.

Про Східну Галичину.

Варшавський „Robotnik“ пише, що Поляки потерпіли болюче пораження в справі східної Галичини. На польським народі пімстилася ця брехня, яку ширили вшехполяки супроти чужих народів, а саме брехня, що східна Галичина є чисто польським краєм. Брехня скорше чи пізніше мусить пімститися. Так сталося і з Поляками. Вшехполяки, які від давна беруть собі за взір Бісмарка, бажали примінити супроти Українців у Східній Галичині цю саму політику, яку пруські гакатисти примінювали супроти Поляків в Познаньщині. Вшехполяки своєю попередною політикою довели до вибуху війни між Українцями і Поляками. Львів завдячує тільки місяців боротьби захланній політиці вшехполяків, які довели до цього, що український рух досі грізний для Росії, звернув свої вістрія проти Польщі, з якою мав пограничні спори, однак ніколи не загрожував польському народови як цілости.

Вшехполяки, що колись з легким серцем віддавали східну Галичину царській Росії, зробили собі з цієї справи інструмент боротьби з демократичною Польщею. Через стягнення польських військ для оборони Львова з тешинського Шлеску, ослаблено зах дну границу, що дало можливість Чехам заняти цей край. Після освободження Львова, розпочалася вшехпольська агітація, що би вигнати українські війська з цілої східної Галичини. Всяку спробу навязання переговорів з Українцями клеймлено п'ятном народної зради відкинено посередництвом Англії, деморалізовано війська, серед якого увивалися різні Скарбки, Заморські, як якісь большевицькі політичні комісарі для стереження „підозрілих вождів“.

Вкінці вшехполяки осягнули свою ціль. Польські війська станули над Збрунем, а держави антанті дають тепер Польщі протекторат над Східною Галичиною як окремою майже державою.

Пощо була отже ціла та боротьба, пощо тільки жертв і терпінь, пощо пожар взаїмної ненависти, який горить нині в душах Поляків і Українців у Східній Галичині, пощо концентраційні табори для Українців, пощо полєві суди й переслідування?

казується наглядно, що в будучім галицьким соїмі Українці будуть мати більшість. Східної Галичини не можна прилучувати до західної. Її радше можна злучити з Поділлям і Волинною. Східна Галичина не є польським краєм з перевагою українського населення. Так треба було отверто і чесно завжди говорити. Тимчасом Поляки оперували брехнею і не хотіли йти на згоду з Українцями з Петлюрою, не хотіли ухвалити ніякої автономії для східної Галичини, не сказано навіть, якої політики мається держати зглядом Українців. Українців трактовано там, як би їх не було. А соїм грав комедію ухвалюванням шумних резолюцій.

Вислідком цієї політики брехні і захланности — є статут для Східної Галичини, який „Robotnik“ називає упокоєнням і пораженням Польщі.

Воєнне положення на Україні.

До Відня прибув із Одеси через Варну — Білгород старшина галицької армії, який сповідає ось що:

Я виїхав з Одеси якраз під пору, коли большевицький наступ на фронт денікінської армії вповні уже був розвинувся. Головна сила большевицької армії наступала у напрямі донецького басейну з цілю заволіти ним та побережем озівського моря (головна квартира штабу ген. Денікіна перенеслася була з Таганрогу в Новоросійськ) на фронт ген. Врангеля. Цей генерал перебрав команду відтинка т. зв. добровольчої армії після усунення ген. Май-Маєвського. Звісний він своєю енергією та воєнним досвідом і покладано на него надію, що йому одному тільки зможе удатися вдержати фронт та поправити похибки свого нездарного попередника. Попри плян большевиків заволіти донецьким басейном, була у них ще й друга не менш важна ціль а саме: вдерти-клином у фронт денікінських військ, перетяти його на дві часті менш-більш у побережю прикримським. Для цієї ціли, як рівнож для дальшої боротьби з лівим крилом Денікіна, себто військами Новоросійської області (Кмет. Ген. Шіллінг) призначені групи большевицьких військ ішли у напрямі Криму згл. Миколаїва — Херсону. Вістки послідних днів потвержують отсі тенденції большевицької начальної командї. Заняття Перекопу та Херсону завершило плян прорізу, до тої хвилі ще будь що будь одноісного фронту на дві частини.

Підчас мого від'їзду слідні були уже усі прояви дезорганізації денікінської армії. Фронт без того, подався в зад, в запілля уромалилися тисячі добровольських старшин (всамій Одесі до 20.000), які від'їхали з фронту шукати своїх частин, які „мали“ формуватися. Команда запілля була за слаба, що би проявити у цім напрямі який ене-

без помочі на проїзвол будуччини, що сунула хмарою із півночі та сходу.

Галицька армія стояла у часі мойого виїзду на загальній лінії Бірзула — Миколаїв — Херсон. Начальним вождом був ген. чет. Микитка. Начальником Штабу був ген. чет. Ціриц.

Відносини галицької армії до Команди Новоросійської Области були як найкращі. — усі діланья армії виходили із спільного порозуміння команд.

Страшним ворогом армії був п'ятнистий тиф, що поширений в неімовірний спосіб по цілій Україні та на Криму. Галицька армія держучи лінію Бірзула — Миколаїв — Херсон, мала за задачу удержання цієї лінії як найдовше — опісля мала відступати на, Одесу, де тим часом погружувало майно. Голєвний валір большевицької армії ішов із сходу. Із півночі лише невеликою групою. Отаман Шепель, начальник повстанців із району Хмельник—Літин, що заняв був Винницю ще підчас перебування у ній Начальної Команди Галицької Армії, увійшов з Галицькою Армією в порозуміння, зрозумівши її положення та тенденцію. Його група відбула враз Галицькою Армією відворот від Винниці до Бірзулі. Подібно поступила і група генерала Омеляновича-Павленка, яка знаходилася під цей час у районі Гайсин — Балта.

Наколи правдива вістка про заняття Одеси, — то по мойому, почала галицька армія враз з згаданими групами відворот у північно-західнім напрямі, де буде мала числитися тільки зі слабими відділами большевиків, з'організовані наскорі — а не з головною силою большевицької армії.

Мимо тяжких обставин, серед яких находилася галицька армія, духом не впала а усе проявляла однакову карність та спокійне вирозуміння тяжкого положення.

Українська преса на Закарпатській Русі.

Пражські „Lidove Noviny“ доносять з Ужгороду: В найближих днях появиць ся в Ужгороді український дневник „Русин“. Буде він мати також додаток в чеській мові. Окрім цього буде виходити популярний ілюстрований часопис для народа „Наш край“, дальше педагогічний журнал „Учитель“ та часопис для дітей.

Одні із умов мира Польщі з большевиками: визнання України і других українських держав?

З Варшави доносять, що коли ходить о відповідь на большевицьке мирове предложення, то Польща постановить за одну із умов мира: згоду большевиків на утворення цілого ряду українних держав, в цім числі — Лотви, Естонії, Литви, Білої Русі і України.

До цього донесення додають, що українські представники правительства Петлюри розіслали до всіх європейських держав ноту в якій домагаються визнання самостійної України у зв'язку з мировими предложеннями, представленими большевиками Польщі.

Марево кагастови перед Польщею.

В „Дзєнніку людовім“ з 5. лютого поміщує дописувач з Варшави передовицю, в якій пояснює теперішнє скрутне положення Польщі і так конклудує: Міністер рільництва заявив, що Польща не тільки не вислі піднести акцію рільничої продукції, але не може навіть доставити цього мінімум, яке треба консументам Польщі. Великі запаси збіжжа на засів береться на потреби армії.

Денікин в Царгороді?

„Echo de Paris“ доносить що Денік з своїм штабом приїхати до Царгороду покладі англійського воєнного корабля.

Що думає Петлю

Віліям Цукерман, кореспондент єврейської газети „Глоб“ прислав телеграму Варшави, з дня 29. січня, в якій так:

Сьогодні я стрінув генерала Петлюру, основателя (?) руху за незалежну Україну та непризнаного національного героя України. В довгій розмові висловив передімною свої погляди на всімність України, на большевиків і польську окупацію його краю.

Він також старався очисити своє правительство від закидів про дівські погроми, з якими зв'язано імя. Отаман перебуває тепер у Варшаві де він пересправляє з польським правительством про справи, які стоять в зв'язку з окупацією України. Він виїде на фронт за кілька днів.

Тут подає Цукерман опис самого Петлюри.

«Як стоїть справа з незалежністю України? — спитав його по його селінім поздоровленню.

«Ви думаете в душі нашого народу в заграничнім світі?» — спитав. Коли я відповів, що я рад би з його погляди з обох сторін, він говорив:

«Заграничний світ нас не визнає, в душі народу незалежність України зверненим фактом. Наше національне бажання незалежності закріпилося боротьбою і терпінням в останнім році. Рух зі середини безперечно спричинить признання з верму. Навіть Злучені Штати муєли боротися на продовзі європейської війни, поки їх незалежність сістала цїлївито признана. Ми таксамо певні побачити як були основателі Вашої республіки. Теперішнє положення для нас єсть те саме. Наш край залятий ворогами з трох боків, але Україна окажется багном для кождого хто схоче її заняти. Ми очистили Україну від Німців, большевиків і Денікіна. Ми це не єсть лише чиста надія, що не дозволимо нашому найзичковий завоювати її».

Генерал Петлюра єсть огірчений против большевиків і противиться їм тому, що він Українець. Для нього всі вони єсть скалі, що бажать шдбити його народ.

«Червоні і чорні — всі вони однак Москалі — сказав він.

«Ві вони імперіалісти. Вони хочуть віддати Росії. — Росії гноблених народів. Територіально, большевиків, подібно як генерал Денікин борються для збереження старої царської Росії, цього Вавилону і народів, який не повинен існувати в ніякий часі коли народи будять ся».

звернув свої вістря проти Польщі, з якою на межі пограничні спори, однак ніколи не загрожував польському народові як цілості.

Вшехполяки, що колись з легким серцем віддавали східну Галичину царській Росії, зробили собі з цієї справи інструмент боротьби з демократичною Польщею. Через стягнення польських військ для оборони Львова з тешинського Шлеску, ослаблено західну границю, що дало можливість Чехам зайняти цей край. Після освободження Львова, розпочалася вшехпольська агітація, щоб вигнати українські війська з цілої східної Галичини. Всяку спробу нав'язання переговорів з Українцями клеймлено п'ятном народної зради відкинено посередництвом Англії, деморалізовано війська, серед якого увивалися ріжні Скарбки, Заморські, як якісь большевицькі політичні комісарі для стереження „підозрілих вожнів“.

Вкінці вшехполяки досягнули свою ціль. Польські війська станули над Збручем, а держави антанті дають тепер Польщі протекторат над Східною Галичиною як окремою майже державою.

Пощо була отже ціла та боротьба, пощо тільки жертв і терпінь, пощо пожар взаємної ненависти, який горить нині в душах Поляків і Українців у Східній Галичині, пощо концентраційні табори для Українців, пощо полеві суди й переслідування?

А це кара за брехню, що Східна Галичина є корінно польським краєм. Як лише визначено границі Східної Галичини, то сам д-р Гломбінські мусів признати, що на зачеркненій території є всеї людности 4,579,000, а в ній около 1 мільон Поляків, а коло 3 мільонів Українців. Брехня про чисто польський характер Східної Галичини ви-

команду відтинка т. зв. добровольчої армії після усунення ген. Май-Маєвського. Заісний він своєю енергією та воєнним досвідом і покладано на него надію, що йому одному тільки зможе удатися вдержати фронт та поправити похибки свого нездарного попередника. Попри плян большевиків заволідати донецьким басейном, була у них ще й друга не менш важна ціль а саме: вдерти-клином у фронт денкінських військ, перетяти його на дві часті менш-більш у побережю прикримським. Для цієї цілі, як рівнож для дальшої боротьби з лівим крилом Денікіна, себто військами Новоросійської області (Кмет. Ген. Шіллінг) призначені групи большевицьких військ ішли у напрямі Криму згл. Миколаїва — Херсону. Вістки послідних днів потвержують отсі тенденції большевицької начальної командї. Заняття Перекопу та Херсону завершил. плян прорізу, до тої хвилі ще будь що будь одноцільного фронту на дві частини.

Підчас мого від'їзду слідні були уже усі прояви дезорганізації денкінської армії. Фронт без того подався в зад, в запіллю громадилися тисячі добровольських старшин (в самій Одесі до 20.000), які від'їхали з фронту шукати своїх частин, які „мали“ формуватися. Команда запілля була за слаба, щоби проявити у цім напрямі який енергійний захід. — російські старшини пустили на гру по клюбах, грошеві спекуляції або прямо цілковите безділля. Доставка поживи та матеріалу до фронту була дуже тяжка ізза недостачі середників транспорту, а зрештою, на кінець вже і перевозити не було чого. Поміч держав антанті стала за послідний час пустою фразою. І військо і горожане почувли, що вони знов полишені

жми мусили боротися на продовзі еліт, заки їх незалежність сістала цівито признана. Ми таксамо певні що як були основателі Вашої республіки. Теперішнє положення для нас єсть те. Наш край залятий ворогами з трох боків але Україна окаяється багном для кождо хто схоче її зайняти. Ми очистили її від Німців, большевиків і Денікіна. Ми це не єсть лише чиста надія, що не дозволимо нашому наїзникови зайняти її».

Одні з умов миру Польщі з большевиками: визнання України і других окраїнних держав?

З Варшави доносять, що коли ходить о відповідь на большевицьке мирове предложение, то Польща постановить за одну із умов мира: згоду большевиків на утворення цілого ряду окраїнних держав, в цім числі — Лотви, Естонії, Литви, Білої Руси і України.

До цього донесення додають, що українські представники правительства Петлюри розіслали до всіх європейських держав ноту в якій домагаються визнання самостійної України у зв'язку з мировими предложениями, представленими большевиками Польщі.

Марево катастрофи перед Польщею.

В „Дзенніку людовім“ з 5. лютого поміщує дописувач з Варшави передовицю, в якій пояснює теперішнє скрутне положення Польщі і так конклудує: Міністер рільництва заявив, що Польща не тільки не всилі піднести акцію рільничої продукції, але не може навіть доставити цього мінімум, яке треба консументам Польщі. Великі запаси збіжжя на засів береться на потреби армії, Міністер Др. Бардель подав до відома, що найблищий рік може стати для Польщі катастрофальним, бо вона не має ні рільничих машин, ні навозів, ні худоби, ні коней. Польща не зможе не тільки обсіяти цих мільонів моргів (на Східну Галичину припадає 2,900.000 моргів), які вже сьогодні лежать облобом, але й землі, яка тепер знаходиться під управою не буде всилі обробити.

Генерал Петлюра єсть огірчений пр большевиків і противиться їм тому, він Українець. Для нього всі вони єсть скалі, що бажують шдбити його народ. «Червоні і чорні — всі вони однакі Москалі — сказав він.

«В і вони імперіялісти. Вони хочуть ділімої Росії. — Росії гноблених народів. Територіяльно, большевиків, подібно як генерал Денікін борються для збереження старої царської Росії, цього Вавилону і народів, якийо не повинен існувати новітнім часі, коли народи будять ся сну».

Ідеї федерації, навіть з невольшецькою Росією, єсть несмачна Петлюри. Його мрією здається єсть союз менш славянських держав: Польщі Румунії Чехо-словакії і України. Очевидно в боїться Росії і хоче відорватися від цієї

льонією Жагварі — особливо засоленою Італійцями, близько міста Жагварі, я мав вражінє, що не їду горами бразилійськими. Всюда зелене збіжжє — у долах пишались лани рижу, пшениці, люперни. Біля хат пильно плекана садовина. В поблизу костелів школа не на воробців, але правильно отворена і удержувана свідомими італійськими емігрантами.

З почином отвореня еміграції ряд давав 25 гектарів землі за 350\$, а ті, що не брали vale платили лише 155\$. Щодо vale то оно місячно виносило 25\$, если велика родина пр. 5 — 7 осіб доставали 50\$ на vale. Ряд у першім році насіне давав дармо. Нині ціна пшеничної землі пішла в гору. Знаю деяких, що за шакер хочуть 12 — 15.000\$. Не дивота, если шакер добрий а до сего если є винниця, то ціна не висока під сю пору.

В кольонї Жагварі продукт буде в приближеню такий: мішок пшениці (мішок, або як там називають сак, містить 60 кілю) видасть 30 мішків; кварта фасолї (7 і пів кіля) видасть 7 — 8 мішків; кварта кукурузи видасть 25 мішків. Податок земельний від шакуру 4\$, возове 10\$, від аранї 3500 рейсів.

Я побувши серед наших людей з 10 днів, вертав назад до міста Жагварі. Там мав прибути єпископ зі С. Марії, Експ. Михайл Вальверде, тай прошено мене, щоб я брав участь у прийнятю і був за час його побуту у парохї Жагварі. Дня 22. жовтня прибув єпископ до Жагварі. Йому зготовлено величаве прийняте. Усі школи мужеські, жіночі, товариства, уряд, виїшли на зустріч єпископови. Його введено торжественно у костел, де зватаз його парох з Чина о. Капуцинів, Настоятель дому о. Філісі де

ля Мотта. Я всюда виступав в ризах нашого обряду. На сю тему помістив коротку статтю тижневник, що виходить в Жагварі „Echo de Jaguary“. Цілих три дні я мусів брати участь в асистї єпископови, бо кромі 2 місцевих оо. Капуцинів не було жадного священника. В передодню від'їзду єпископа, у вечір, місто злагодило йому гарне прашанє. Між найдобрішими точками було: бесїда одного з адвокатів з міста С. Вісенте і спів двох братів Італійців. Що до першого то я можу сказати, що такий адвокат, який саме прашав єпископа — у судї, но, то думаю, що потягне за собою усіх судїїв присяглих. Рідкий бесїдник, дивний дар вимови, розумні заклученя і докази, те усе так ділало на присутних, що усі сидїли мовчки і мов маком сїй, вслухувались, поликали кожне слово. Вражїне дивне огорнуло усіх. Єпископ і гості дякували йому щиро за довгу, довгу, мудру, добірну, в дуїї католицьким висказану бесїду.

Інша точка дуже інтересна, се був спів двох братів Італійців. Оба брати, лїт понад 60 співали разом чудовими голосами пісню „Ти будь при нас Господи“. А Італійці се любителі пісні!

Пізно у ніч порозходились гості. На другий день раненько гості, уряд відпреваджували: єпископа аж до стації Умбу. Я їхав також, щоб брати участь у Службї Божїй, яка мала правитись у катедральнім храмі в С. Марія в честь єпископа, з нагоди його 6 літної річниці посвяченя в єпископа. Там сіли ми на поїзд, що їхав з Уругваяни і вечером о гол. 6 станули в С. Марія. Я лагодивсь другої днини в сторону Порто Алегре, де знаходиться кольо нїя S. Antonio de Patrulha, (суть там ук

раїнці) та, хто жив, мені віраджував, щоб не їхати. Причиною була слабість, що поширювалась скрізь: єспанська гриппа. І я добре вчннив, що послухав!

У С. Марія вечерами вже не видно було людей, улицями ніхто не ходив. На всіх напав пострах воєної слабости. Се був початок слабости — а опісля довідався я, що у С. Марія перемолотило людьми неабї як. Велика сила народу вимерла, хоч місто положене в околицї дуже здоровїй. Я рішавсь вертати у Парану.

Рано по Сл. Божїй в товариствї одного сьвященника з Чина оо. Пальотинів, я всів до поїзду, що їхав з Порто Алегре до С. Павльо. Коли я станув у вагонї, на усіх лавках лежали немічні — слабї люди. Всї они були хорї на гриппу. В Круз Алєта всів до поїзду один богослов, що вертав зі С. Леопольдо до Жойнвілле. Він в дорозї занедужав тяжко. Треба було його і всіх у вагонї обслуговувати, подавати воду, молоко по стаціях. Я чувсь здоровим, проте за 2 дні й 2 ночі до Порто Унійов, що я не занедужав, почував себе щасливим.

Була субота — пізніч, як поїзд наш спїзнившись о 6 години, прибув до Порто Унійов. Я відвіз мого слабого товариша до оо. Францішканів. На другий день я відправив Сл. Божу в нашїй церкві і хотїв відїжджати в понедїлок рано до Іратї — Прудентополїс. З неділі на понедїлок і я занедужав — ледви приїхав до Марешаль Маллет, щоб лягати, бо не ставало сили дальше вандрувати.

І коли я усю мою подорож скінчив, відвідав наших у Рїо Гранде Суль, обслужив духовно як міг, конерва тоді я заслаб і в сім бачу я дивний палець Божїй.

За помічю Божого Серця і віщївської

опіки Впр. о. Петра Процькова я по 5 днї сильної горячки встав і подужав, і щасливо вернув у Прудентопіль, де застав усіх Оцій здоровими.

Діточий куток

Богданків сон.

(Різдвянне оповіданє.)

(Конець.)

— Чому ж ти сказав, що в сїх могилї похована доля України?

— Вони всі лягли за її долю, за волю її хоч вони вже не встануть, то память прїних розбуджуватиме в їх дітях, у їх далеких нащадках, любов до України. А тоді, коли та любов розгориться в серцї кожної української дитини, тоді Україна вибере собі волю й буде сильна і щаслива.

— А чи довго на се ждати.

— Ні, Богданку, не довго. Ісус поблагословив Україну, поблагословив і її дітей. Хочеш, я покажу тобі, як ся любов росте в серцях українських дітей.

І ангел в одній хвилині пролинув чималий простір і спустив ся долї. Вони найшли є перед невеликим домом. Ангел станув проти вікна. Кризь вікно побачив Богданків в невеличкій кімнатї на столї ялинку. Прїстолї стояла молода жінка. А біля неї було двоє діточок: хлопчик і дївчинка.

Петлюра говорив про цей предмет з рядових звітень. В ній бракувало тепер цієї оригінальності і заняття, як перед тим. Скінчивши відповіді, запитав Петлюра про зміну большевизму в Америці та про причини частих страйків і високих житєвих цін. Він має викривлене поняття пересічного європейського інтелігента про Америку, однак дуже цікавий довідатися дещо ближше про цей край.

ЛИСТ З ГАЛИЧИНИ.

Один з наших Українців з Прудент одержав лист. Лист писаний по українськи і припечатаний цензурою найяснейшої Жечипосполітої. Лист не подаємо дословно, бо багато відноситься до родинних справ. Поміщуємо лиш се, що нас цікавить і показує високу культуру ряду польського.

Дорогий Брате!

Пишу до тебе, та звіщаю, яку то страшну біду ми переносим. Наше село Жужель

— Се тітка Маруся! — закликав Богданко — вона все плаче, бо її чоловік, вуйко Степан, по „тому боці“ беть ся за Україну. — Він уже не беть ся він уже погіб у бою; я твій тітці дав саме в сій хвили про се знати — сказав ангел.

І справді в сій хвилині жінка задріжала на всьому тілі й остовпілим зором вдивилася в вікно. А відтак кинулася до дітей і почала плакати:

— Діти, діти, ви вже сирітки, я чую, татко вже не живе! — Діти почали й собі плакати.

Та вскорі мати прийшла до себе й стала успокоювати дітей:

— Не плачте, діти, не плачте! Може се мені тільки так здавало ся, може батько ще живе. А хочби погіб — додала відтак уже спокійним і рівним голосом — то він погіб за Україну, за волю рідного народу. Імя його буде записане золотими буквами в серцях усіх, хто любить Україну й запалювати ме сі серця до жертв для Рідного Краю й Рідного Народу. Його могила буде дорога не тільки нам, але всьому українському народови.

А ангел говорив до малого Багданка:

— Видиш, як росте любов до Рідного Краю. Богато в сій війні виросло могилок борців за Рідний Край, за Україну. І всі вони нагадувати муть дітям, внукам і правнукам, що вони криють у собі кости борців, кости народних героїв, що в сих могилах укрита частина славної минувшини України. І будуть діти, внуки і правнуки набирати ся з сих могилок привязаня до рідної землі, пошанованя славної минувшини й учити ся, що за волю рідного народу слід пожертвувати й жити. І розгорить ся любов до України в серцях мільонів її дітей і тоді някий ворог не буде страшний Україні.

Тут Богданко збуdiv ся й побачив біля себе ненечку, що нахилилася над ним і слухала його приспіваний віддих.

— Нене, ненечко, я мав такий чудний сон!

— Що ж тобі снило ся, любчику?

— Мені снило ся, що я літав.

— Кажуть, що коли дітям таке снить ся, то вони ростуть.

— Ах, знаю вже, се в мині росла любов до України. Ах мамо, я люблю, я буду любити Україну над усе!

Мати не говорила нічого, тільки палко пригорнула малого сінка й поцілувала його.

спалене, а спалили Поляки. З 260 номерів осталося лиш 60 цілих. Польське військо забирало, що попало в руки. Навіть одіж з людей здирали, забирали коні, корови, безроги і кури — одним словом все, що попало під руки. Если декотрі з жінок де що сховали, то коли віднайшли кидали в огонь. Так знищили село, що не скоро оно буде таке, як було. Тепер Ляхи ходять по селі і збирають збіжжє. Не зважають на се, що нема, або хто має родину, але беруть. Пишеш до мене, чи мож що з гроша прислати? Не посилає, бо ми тут не одержим нічо в такому ряді... Адресата не голосимо зі знаних причин.

Лист писаний 2. грудня 1919.

Примітка: Може знова хто скаже, що не правда! Певно се лиш сі говорять, що мусять встидатись, що в ХХ. століттю така культура, а они до неї належать.

З Бразилії.

Відповідь „Польській Газеті“ ч. 13.

Польська наївність.

Мабуть консуль польський, не має що робити в Куритибі, бо навіть його »овечки« не дуже до него горнуть ся але »Газета Польська в Бразилії«, хоч єї редагує Німець т. є. Поляк немецкою визнання, стала єму до помочи. І в 13 числі навіть вирвалася з наївно-дуренькою статією, ніби до Українців, чи не дасть ся може кого збаламутити, та запровадити до п. Консуля, бо відай скруто коло него. Польща в довгах по уха, а тут треба жити, а ще Поляк привик »гуляй душа без контуша«! І пан Редактор від польської газети в Бразилії навіть спустив з тону, як недавно називав нас бандами гайдамакуф, так тепер вже прелесно називає нас »Брати Русини«, і таки намовляє, щоби пішли до п. консуля і свазали, »цше тебе стоїми«. Вправді пан Редактор каже, що се для консуля обоятна справа, але то для самого інтересу свого повинні єму поволонитися. От де кум а де коровай! Пано Редахтір, перше всього, звольте що спитаю чи Ви вже приймали польське підданство?! Хочете консульови нагнати троха людей, агітуйте між Німцями в Куритибі, щоб вони прийняли підданство польське Вони багаті..., своїх наганяйте. А дальше п. Редактор не минайте ся з правдою, або як то кажуть наші, по своему не »брешіть«, що ми з ляхами поріжені через австрійські і жидівські впливи.

Ви, п. Редактор, як хочете щось писати за Українців, то перше научіть ся лиш по польськи, а опісля по українськи хоч тільки, щобиєте зрозуміли і могли прочитати і нашу історію України, а до сего здалося знати що тепер дієть і діалось на Україні. »На село людей дурити, а не до міста«. Пишете, що Українці мають заваритованій розвій і свободу. Видко, що Ви таки або не читаете за ніякі весільні обставини, а се троха не лицье для редактора, або може вже і злобно, вибачте, брешете. А може п. консуль що Вам обіщав? А то що таке?

За небіжечки старенької Австрії то ляцькі нема охоти вертати назад знова під а консулі де що роздавали. Не раз на школи українські були призначені гроші, але они опинилсь на субвенцію на меблі для польського ксьондза, а пераа на школи пруссаких дїтей.

П. Редактор, що вже брешете, то брешете, але хоч міру знайте. Польське військо буде Україну? Пале, чи у Вас всі глуди в дома? Уже збудувало західну Україну польське військо, леййони Галлера, такого відай перекінчива, як Ви. Так будували, що опинилась тепер в ляцькій неволі. Не знать чи надовго, но таки тимчасово дали на потаду Польщі, щоб в ХХ. століттю показалась культура ляцька на українській шквірі. Пале! Гуни і татари були би свїтилами в культурнім поступованю в порівнаню до Поляків ХХ. століття. Старці святиеники обливані кипячкою і звирьським способом мордовані, живцем палені, а сего не було в бисурманській неволі, що стасє і сталось в культурній Польщі. Так то військо польське буде Україну. Уже збудувало Західну Україну а тепер починає будувати Східну. В Камяниці подільським закралі на 6 мільярдів. Петлюра має бути мабуть підступом увязнений в Варшаві. Всюда рабунок, або деліватно і по польськи »конфіскованє«. І Ви п. Редактор сьмієте еще відзиватись до Українців про польські війська, що они борються »за нашу і нашу вольность«?! Чи се кпини, чи дійсно ляцько-німецька хитрість? Ви думаете, що може Українець який повірить? Чи думаете, що вже історія нас не навчила сего: »як свят святаем, не бил Поляк Русінові братем«. А Ви не знаєте сего, бо Ви Німець, але коли єсьте редактором польської газети, то і єю пословицю повиннієте, не перекутивши, знати.

П. Редактор! коли хочете бути агітатором польського консуляту, то агітуйте між Німцями, Варшавяками, хоч і єї послідні не дуже, здаєсь, рвуть ся до польського підданства, але нас Українців таюй тишть в спокою!

Таж самі Ваші патріоти написали, що в Бразилії Українців нема, лише Поляки, бо то чи Литвня чи Русин, то все Поляк. Проте если Русинів нема, то шож мучитись аж татими статіями! Нами не турбуєть ся — коли ми обходилсь без австрійських консулів, бо єї протєгували лиш Поляків, то обійдемось і без польського. Ми Українці на сім ніч не тратимо. Ми по більшій часті виховані еще за небіжечки Австрії під польською опікою, а єя опіка польська аж до Бразилії. То все лиш опіка польська зробила, що ми вилєзлиє власної землі, рідного краю, щоб лиш не бути під опікою Польщі. Одно наше найбільше шастє, що ми тут у Бразилії вже не під польською опікою, що ми вільні горожані в гостиній другій вітчизні, яка нам заступила рідну Неньку. Те, що нам Польща зрабувала, то єя друга Ненька нам дала. На що нам брати явєсь підданство у ворога — Ляха, коли ми маємо опіку бразилійського ряду, котрий за нами вставить ся, як буде потреба і поступить справедливо. Колиб ми їхали з Бразилії до рідного краю, то хіба лиш в тій цілі, щоб свою рідну землю висвободити з ляцької неволі, а колиб Галичина мала по »стати« на дальний час в ляцьких руках,

ворога.

Гей п. Редактор, як би Ви тепер так писали з себе ту молоденьку польську шкві а натягнули на свою власну, німецьку шквіру українську а поїхали на якийсь час галицької України, то Ви би доперва тоді знали, що то є ляцька опіка!

Страшні були російські сибіри, каторги, страшна була неволя татарська, але найстрашнійша теперішня неволя ляцька.

Тому от радимо Вам п. редактор заки зачнете щось писати про Українців, прочитайте хоч яку коротеньку нашу історію, та обставини які панують між Українцями а Ляхами, а не пишть таких дурниць, бо се не випадає на такого редактора, як Ви. Если вже не умієте читати по українськи то пишть, як то було за круля Саса, або як Польща наржондем стала, женіть Німців, щоб записувались до консуля Польського, а нас Українців не чіпайте. Ми бачите п. редактір знаєм, що робим. Досить вже тої опіки, а тим більше, що за се еще як повідають тра платити. Дерли з нас Ляхи послідну свитину в старому краєви і тепер дурть, та еще і ту в Бразилії, се хочуть робити. Бачите, памятайте те і зятяте собі щоб не забули: »На село людей дурити, а не до міста!«

Банда злодіїв.

Околиця Порту Унійов сталася недавно жертвою сьмілого злодійства. Банда злодіїв складалася з одного Поляка, Еспанця і мулята. У білий день они ходили в кольоні Антонію Кандідо. Они знали усіх людей по назвиску, усі люди кажут, що сей Поляк провадив своїх товаришів.

Банда сих злодіїв прийшла пр. до Марка Недошитка. Нікого дома не було, тільки він сам. На шастє Марко мав на стільки розваги, що до хати їх не впустив. Злодії доконче хотіли війти до хати. Від години 1-ої в полудне до 6-ої вечер крутились по подвірю. Опісля, щоб позбутися непрощених гостей, Марко випросив їх з подвіря, кажучи, що їде до сусіди. Злодії вийшли але, коли Марко пішов до сусіди, злодії вернули, вкрали стрільбу, гроші і лагодились закрасти убрane. Марко вернув до хати, злодії утікли, але таки стрільбу і гроші забрали.

Обікрали церков на Антонію Кандідо.

Незислідний злодій, можливо що і єя банда, закралась у ночі до церкви з А. Кандідо і закралі 70\$.

Добувались до церкви в Порту.

В Порту до церкви добувались тим чином, що підрізували вікна; на крик сусідки, опришки утікли.

Напади в Лєгру.

До дому Симеона Ксьонжека прийшли в ночі під покривкою, що мають лист від єї дочки, і що дочка дуже слаба. Таким чином ввійшли на подвірє. Опісля жадали страви — а осьмілені, револьвер приложивши до грудий нежисти, домагались видачі грошей і стрільб. На крик Симеона Ксьонжека, який всю бесіду чув схований у хаті, бандити утікли. Крім сего ще банда була у Воднага на Лєгру, та нічого не починали, бо бачи-

ли, що він узбрівний. В Порті обікрали золотника на 2000\$.

Дорожнеча у Пальмас.

У Пальмас дорожня; ціна кукурудзи дійшла до 35\$, а роба солонини до 38\$ і годі дістати. У Пальмас поселився вже на стало п. Михайло Микилита, свідомий Українець.

У Пальмас вже під сю пору буде кілька родин українських.

В Багії провадить завзяту боротьбу більша частина повстанців. До них прилучилися ще слідуєчі мунісіпія: Tukanó, Itaricuru, Bagacão i Pombol.

Представником Бразилії у Союзі Народів є іменований п. Gastão Cunha.

Марево голоду в Сеара не устає.

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Дня 18. цвітня, в Томину неділю відбудуться загальні збори тов. „Україна“ в Прудентополи (в салі театральній) зараз по Службі Божій, зі слідуєчим змістом:

1. Отворене зборів,
2. Вибір президії.
3. Звіт діяльності Виділу.
4. Вибір Нового Виділу.
5. Внески.

В тім дни буде приниматись також нових членів. Кождий член на зборах мусить явитись а товариства по лініях повинні вислати своїх заступників.

Виділ.

Оголошеня.

Гринько Івасенько, з села Капустинець, повіт Борщів пошукує своїх братанків Павла, Михайла і Йосифа, також кума свого Стефана Петруся. Були в північній Америці. Хтоби за них знав або вони самі нехай напишуть до мене на адрес „Праця“. 12-14.

Лікар і оператор

Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких інших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї залізничної.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саяя повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополи і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІІ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українській шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям і мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудка, недуги утроби, нирок, гемороїди, недуги шкірні, ріжні затроєня, недугу падачки і т. Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повної довірем, а дістає пораду.

На відповідь залучить поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українській шпитали. (Безплатно для бідних).

Кравчарня „УКРАЇНА“ Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорзших до найдешевших: плаці, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обєм кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгди лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de

Basilio Magerovskyi

Papandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям склеп свідомого Українця, в котрім найдуться товари споживчі, знаряди до домашнього вжитку. Хто що потрібує а певно що не пожалуєте, коли сповнить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєсь збіже і всякі продукта кольоніяльні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перетені, лавчушки до годивників і т. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças Paraná

Український склеп ХРУНЯ І БРАТА. в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтавшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.
ПП. З КОЛЬОНІЙ

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ,

CAIXA
POSTAL
246

BEBAM AS CERVEJAS

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого skleпу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї залізничої.

В його skleпі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі skleпом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і инші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по най тавшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і соломіянні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших skleпів у цілім муніципю Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перетені, ланцуски до годивників і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі skleпарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій skleп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet

Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГІА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій skleп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira

Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ПАРАНА

ІРАТІ

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш skleп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевиків з фабрики Фаворита, осотові вовнянні убраня і многі инші товари галентарійні.

НАЧИНЄ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА. ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна

Для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty.

Українська печатня в Прудентополю.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS

DA

ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атланта

Більц

Вода Столова

Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помараньч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!
Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляющий сили.